

MARIUS FLOREA
VIZANTE

MAIA
MORGENSTERN

Foto:
Florin BIOLAN

Nicolae PRELIPCEANU

„Omul din La Mancha”: un caz de mesipulare

Câți dintre oamenii care nu-și plasează idealurile în lumea basmului sau/și a politicii nu se văd în postura lui *Don Quijote*? Până mai ieri, acest erou tragic bântuia mințile artiștilor de tot felul. Astăzi – nu mai sunt sigur că e la fel. Acest personaj care pornește cu o mică opțiune christică, fiind apoi rătăcit pe alte căi, era considerat o victimă a cărților, noi am zice, a unor lecturi nepotrivite. Cum nepotrivite? Dimpotrivă, potrivite, căci micul nobil de țară din

La Mancha, *Alonso Quijana*, este unicul personaj în stare să ia în serios ceea ce a citit în cărți, lăsându-se, cu o expresie mai din zilele noastre, manipulat de ele. Atunci, dimpotrivă, el e singurul potrivit pentru acele lecturi. Da, numai că lumea, care nu merge de ieri, de alaltăieri în altă direcție, acceptă cărțile ca pe o oarecare trecere a timpului, ca pe o evadare necesară în alte sfere, dar nu acceptă nicidecum amestecul celor două sfere.

Don Quijote este, așadar, victima unei (auto)manipulări, cu ajutorul cărților. Dar, și acest lucru e bine subliniat în spectacolul lui Ion Cojar de la Teatrul Național din București, *Don Quijote* devine, el însuși, un manipulator al conștiințelor. Primul semnal este dat, în spectacol, de personajul *Cervantes* (pe care l-aș fi văzut așa cum se spune că era deja, la data acestei arestări târzii, adică ciung, în urma luptei de la Lepanto, urmând ca în trecerile spre ipostaza personajului său, Virgil Ogășanu să-și scoată, pur și simplu, brațul de unde îl ascunsese), Cervantes, încolțit de tâlharii și târfele printre care nimerise, le propune un „proces literar”, mai precis să se lase mutați în ficțiune. Oricât ar fi de vechi acest truc, „teatrul în teatru” e de efect și-n zilele noastre. Ceea ce urmează e, așadar, o mare semimanipulare, semi pentru că majoritatea își revin și revin la mizerabila lor „lume reală”. Numai *Sancho Panza* și *Aldonza Dulcineea* rămân vrăjiți, adică manipulați de *Don Quijote*, cu idealurile-n minte, ceea ce pentru reprezentanții establishmentului, adică ai lumii reale, nepoata lui *Alonso Quijana* și guvernanta ei, popa și avocatul pretendent la mâna nepoatei și, deci, la mica avere a unchiului rătăcitor, este de neconceput.

Dar, zău așa, de neconceput ar fi azi, în România, politician care să se țintă de cuvânt, patron cinstit, funcționar public politicos și care să nu ia mită etc., etc., ceea ce nu înseamnă că nu se ivesc printre toți aceștia *Don Quijoți*,

fără însă a avea mare șansă de supraviețuire ca oameni cinstiți, generoși, de cuvânt. Presiunea mediului, enormă încă din vremea lui Cervantes, își atinge, în cele din urmă, scopul: nivelarea, alinierea. Doar cele două sărmâne ființe oropsite, pe care le-am numit mai sus, lipsite de învățătură și principii induse de aceasta, iau de bună școala lui *Don Quijote*, dar fiind niște derivate ale unui derivat el însuși, nu vor reuși, fiind alungați, de cei care-l confiscă pe erou și mort, înapoi la realitatea sordidă dinspre care fugiseră. Împărăția lui Christos nu sosise. Nici măcar cea a lui *Don Quijote*, a sufletelor curate. Toate acestea și încă altele pe deasupra sunt conturate în spectacolul lui Ion Cojar, cu Virgil Ogășeanu, Marius Florea Vizante, Maia Morgenstern și ceilalți. Deși un fost *musical* – căci ce e un *musical* ca ăsta față de atâtea spectacole cu difuzoarele date la maximum? – spectacolul cu *Omul din La Mancha* mi se pare că poate fi un punct de pornire al meditației pe marginea conflictului tragic între principii și realitate. Dacă în *Cidul* și-n vremea lui, poate, lupta se dădea între pasiune și datorie, *Don Quijote*, omul principiilor generoase, are de luptat cu sordida realitate. Exact ce-i înfrânge azi pe atâția, încă, în republica noastră!

Căci teatrul nu e, numai așa, o „petrecere” a timpului, cum se vede și de data aceasta, ci un motiv de a gândi. Cine are curajul să nu rateze nici acest spectacol, altfel cu scăderile lui, pe care le vor observa alții.